

Ewa Leś

RATOWANIE RZEK – POWRÓT DO ŹRÓDEŁ, PROBLEMY WCIĄŻ TE SAME

Saving rivers – back to the roots, still the same problems

ABSTRAKT: Artykuł ma na celu krótki przegląd wybranych działań i ich form na rzecz ochrony rzek naturalnych, z uwzględnieniem aspektu społecznego, ocenę obecnej sytuacji oraz rozpatrzenie możliwości dalszych efektywnych działań. Przedstawia Koalicję Ratujmy Rzeki jako nowe ciało powstałe dla rzek i ludzi oraz nakreśla możliwe kierunki jego rozwoju.

SŁOWA KLUCZOWE: rzeki, koalicja, zrównoważony rozwój, dialog, komunikacja, współpraca, konsultacje społeczne

ABSTRACT: The article aims to briefly review selected activities for the protection of natural rivers, taking into account the social aspect, assessing the current situation and considering the possibilities for further effective actions. It presents Coalition Save the Rivers as a new body created for rivers and people and outlines the possible directions of its development.

KEY WORDS: rivers, coalition, sustainable development, dialog, communication, cooperation, public consultation

Wstęp – efektywność działań sektora pozarządowego na rzecz wód. Gdzie jesteśmy?

Według Narodowej Strategii Gospodarki Wodnej (Kindler et al. 2009) oraz danych GIOŚ (Iwaniak 2016) stan ekologiczny i jakościowy wód w rzekach i jeziorach jest nadal niezadowalający lub wręcz zły. Odpowiada za to wiele czynników wskazanych w Strategii: zrzuty ścieków bytowych, zmiany reżimu przepływów, spowodowane działaniami hydrotechnicznymi, nadmierne pobory wody, nadmierne obniżenie poziomu wody w dolinach rzecznych przez odwadniające systemy melioracyjne, zaburzenia ciągłości cieków przez urządzenia piętrzące, obwałowania utrudniające lub przerywające łączność ekosystemów rzecznych i nadrzecznych z ekosystemami dolinowymi, regulacja rzek prowadząca do ujednoczenia wa-

runków hydraulicznych i morfologii koryt.

Spoglądając na dekady pracy przyrodników i organizacji pozarządowych dla rzek powstaje pytanie jakie działania podejmowaliśmy, aby się to zmieniło i na ile były one efektywne? Gdzie jesteśmy dzisiaj w podejściu do rzek?

Za nami m.in. kosztowny rządowy Program Odra 2006, Koalicja Czas na Odrę, Program Wodno-Środowiskowy Kraju 2009-2015, Wodny Okrągły Stoł. Przed nami Koalicja Ratujmy Rzeki oraz ponownie plany żeglugowe i trwające od lat wielkoskalowe regulacje (czyt. dewastacje) rzek polskich. Weszło w życie także nowe Prawo Wodne wprowadzając zcentralizowane Państwowe Gospodarstwo Wody Polskie. Ponadto rok 2018 jest rokiem ewaluacji wdrożenia Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW) (Ramowa Dyrektywa Wodna 2000) z implementacją której Polska, jako członek UE i beneficjent